

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Sport-
en zorgvoorzieningen stadiongebied "Sportstad" te
Heerenveen

30 juli 2003

1295-90

ISBN 90-421-1185-2
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER.....	3
2.1 Algemeen.....	3
3. AANDACHTSPUNTEN	3
3.1 Meest milieuvriendelijke alternatief.....	3
3.2 AVB-studie	4
3.3 Verkeer en geluid.....	4
3.4 Sociale veiligheid.....	5
3.5 Archeologie	5

1. INLEIDING

De gemeente Heerenveen, SC Heerenveen, het regionaal opleidingscentrum Friesland college en Friesland Zorgverzekeraar hebben een plan ontwikkeld om in Heerenveen, westelijk van de uitgebogen rijksweg A32 en aansluitend op het Abe Lenstrastadion, sport-, zorg- en onderwijsvoorzieningen aan te leggen onder de noemer "Sportstad Heerenveen". Voor een besluit hierover is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In de milieueffectrapportage (m.e.r.) treedt de gemeente op als initiatiefnemer én bevoegd gezag¹.

Bij brief van 26 mei 2003² heeft het college van Heerenveen de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER ligt vanaf 28 mei 2003 ter inzage³. Het MER geeft één lacune in de informatie aan, namelijk ecologische informatie. De gemeente heeft het bureau Altenburg en Wymenga opdracht gegeven deze aanvullende informatie te leveren. Het rapport van dit bureau is kort na aanvang van de terinzagelegging van de documenten eveneens ter inzage gelegd en aan de Commissie voor de m.e.r. toege-
stuurd. De Commissie heeft dit als onderdeel van het MER bij de toetsing betrokken⁴.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁵ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁶, zoals vastgesteld op 28 januari 2003;
- op eventuele onjuistheden⁷;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁸.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluiten over het plan Sportstad Heerenveen. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

---

¹ De besluitvorming zal plaatsvinden door vaststelling van een nieuw bestemmingsplan *Sportstad Heerenveen*, maar allereerst door een zogeheten artikel-19-besluit (op grond van de Wet ruimtelijke ordening). Voor vaststelling van het bestemmingsplan is de gemeenteraad het bevoegde gezag, voor het artikel-19-besluit is het college van burgemeester en wethouders het bevoegde gezag.

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 2.

⁴ Met het rapport komt de gemeente tevens tegemoet aan de opmerking die de directie Noord van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij maakt over het in kaart brengen van dier- en plantensoorten in het gebied en de mogelijke strijdigheid met de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet (zie reactie 1, bijlage 4).

⁵ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁸ Wm, artikel 7.10

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁹, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

---

⁹ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig** is.

De verkeersberekeningen geven een goed beeld van de te verwachten situatie; het aanvullende rapport in het kader van de Flora- en faunawet is gedegen en kan als voorbeeld dienen bij andere projecten.

Uit het MER blijkt dat de initiatiefnemer in dit late stadium nog weinig variatiemogelijkheden ziet. Dit komt voort uit het feit dat de gemeente aanvankelijk had besloten geen m.e.r. uit te voeren. De late inzet van m.e.r. leidt ertoe dat de waarde voor de besluitvorming minder is dan bij tijdige inzet.

3. AANDACHTSPUNTEN

Dit hoofdstuk bevat aandachtspunten die in de ogen van de Commissie van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming maar geen betrekking hebben op essentiële tekortkomingen.

3.1 Meest milieuvriendelijke alternatief

Het MER beschrijft een aantal maatregelen die als modules met het voorkeursalternatief kunnen worden gecombineerd tot een meest milieuvriendelijk alternatief (mma). Dat biedt weliswaar veel keuzemogelijkheden, maar het verrijkt ook een afweging.

Op één punt zijn de mma-modules zelfs tegenstrijdig: volgens het MER moet in het kader van meervoudig ruimtegebruik ondergronds parkeren worden bevorderd, terwijl op grond van het natuurlijk milieu ontgravingen ten behoeve van bijv. parkeerkelders juist moeten worden vermeden¹⁰.

Op dit punt blijkt het MER zelf echter méér informatie te bevatten dan is gebruikt bij de mma-modules. Uit het MER blijkt namelijk dat de keileemlaag – de slecht doorlatende laag die de bodem vormt van het bovenste watervoerend pakket – op een diepte van zo'n 2,5 meter beneden maaiveld ligt en een dikte van 2 tot 6 meter heeft. De Commissie leidt hieruit af dat bijvoorbeeld halfverdiepte parkeerkelders onder de gebouwen mogelijk zijn zonder dat er problemen met de waterhuishouding ontstaan.

De Commissie constateert dat het MER over de milieuvriendelijke maatregelen de noodzakelijke informatie bevat, maar dat de **afweging van voor- en nadelen** van deze maatregelen niet volledig is uitgekristalliseerd. Zij adviseert om bij de motivering van de besluiten (het artikel-19-besluit en het bestemmingsplan) de informatie uit het MER te gebruiken en een afweging van voor- en nadelen op te nemen.

---

¹⁰ MER, deel A, blz 29 (“afbeelding” 14).

3.2 AVB-studie

Het MER maakt melding van een parallel project, de zogeheten AVB-studie¹¹, waarmee in samenwerking met andere overheden een verbetering van de verkeersafwikkeling rond Heerenveen wordt beoogd. De AVB-studie is een externe ontwikkeling die een ander besluitvormingstraject doorloopt. Of de studie tot wezenlijke maatregelen leidt, en of die de verkeersafwikkeling daadwerkelijk zullen verbeteren is op dit moment nog niet duidelijk. Wel maakt het MER op enkele plaatsen duidelijk dat het initiatief Sportstad tot knelpunten kan leiden als er geen effectieve maatregelen in het kader van de AVB-studie worden genomen¹² en dat de knelpunten niet louter binnen de competentie van de gemeente Heerenveen kunnen worden opgelost.

↓ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over Sportstad de relatie met de AVB-studie toe te lichten.

3.3 Verkeer en geluid

Het MER vermeldt dat de capaciteit van het stadion van 14.000 tot 28.000 zitplaatsen moet worden uitgebreid omdat er veel vraag bestaat naar seizoenskaarten en sponsorplaatsen bij SC Heerenveen. Bij de berekeningen van het verkeerslawaaï wordt uitgegaan van 21.000 bezoekers bij een voetbalavond, waarvan het MER stelt dat het de gemiddelde stadionbezetting zal zijn¹³. De Commissie meent dat het MER daarom niet de "worst case" voor hinder door verkeersgeluid vermeldt¹⁴.

Zij heeft echter overwogen dat bij een volledig bezet stadion parkeerplaatsen zullen moeten worden gebruikt die verder van het stadion liggen. Het verkeersgeluid bij *volledige* stadionbezetting zal daarom ten opzichte van het verkeersgeluid bij de *gemiddelde* stadionbezetting meer gespreid zal zijn, zowel over de tijd als over het gebied. Vanwege de situering van het stadion ten opzichte van woonbebouwing en omdat volledige bezetting slechts bij uitzondering zal kunnen optreden acht de Commissie het ontbreken van informatie over het verkeersgeluid bij volledige bezetting van het stadion geen essentiële tekortkoming in het MER.

↓ De Commissie adviseert om ook de geluidssituatie bij volledige bezetting van het stadion wel bij de besluitvorming te betrekken¹⁵.

---

¹¹ AVB staat voor architectuur verkeersbeheersing.

¹² Zo geeft de integrale vergelijking (MER deel A, blz. 44) aan dat qua mobiliteit, bereikbaarheid en verkeersveiligheid zelfs bij het meest milieuvriendelijke alternatief uitvoering van effectieve AVB-maatregelen nodig zijn om achteruitgang te voorkomen. Overigens blijkt ook uit de inspraak (reactie 5, zie bijlage 4) dat er ongerustheid bestaat over de verkeersknelpunten (hoewel de hier gebruikte berekeningen ten onrechte uitgaan van lineaire verkeersgroei). De provincie Fryslân (reactie 20) stelt dat duidelijk is dat voor de aspecten verkeer en parkeren aanvullende maatregelen genomen moeten worden om de toestroom van auto's adequaat te kunnen verwerken.

¹³ MER, deel B, blz. 50.

¹⁴ De Stichting Mobilisatie Heerenveen (inspraakreactie nr. 17) komt inclusief externe-ordehandhavers, brandweer en hulpverlening zelfs tot meer dan 29.000 personen.

¹⁵ De provincie Fryslân (reactie nr. 20) beveelt aan het MER op het punt van het extra autoaanbod bij 'piekevenementen' te verduidelijken en zo nodig aan te vullen.

3.4 Sociale veiligheid

‡ De Commissie adviseert om, in aansluiting op de drie aandachtspunten die het MER voor de evaluatie, ook de sociale veiligheid (speciaal op de routes vanaf de parkeerterreinen naar het stadion) in het evaluatieonderzoek op te nemen.

3.5 Archeologie

De Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek¹⁶ stelt in zijn reactie dat de bestudering van kaarten geen definitief antwoord geeft op de vraag of er archeologische waarden in het geding zijn en acht het uitvoeren van booronderzoek onontbeerlijk. De provincie Fryslân geeft in haar reactie aan nader karterend bodemonderzoek wenselijk te achten.

‡ De Commissie beveelt aan om nog voordat de grondwerkzaamheden starten door extensieve boringen de daadwerkelijke archeologische waarde te inventariseren.

---

¹⁶ Zie bijlage 4.